
Drogový problém v jihovýchodní Asii a postkomunistická Evropa

Miroslav Nožina

Charakteristika oblasti

Hovoříme-li o „Zlatém trojúhelníku“, míníme tím území o rozloze zhruba 225 000 km², zahrnující Šanskou vysočinu na severovýchodě Barmy, pohoří severního Thajsku a náhorní planiny Laosu. Jde o geograficky značně členitou oblast, porostlou z velké části hustou džunglí. Obyvatelstvo tvoří příslušníci desítek často značně odlišných etnických skupin. Významným zdrojem příjmů pro řadu z nich je *mák odrůdy Papaver somniferum A.*, obsahující opiové alkaloidy. Vhodné přírodní podmínky spojené se špatnou prostupností terénu, s odlehlostí od správních center a v neposlední řadě se složitou politickou situací způsobily, že se tato oblast stala jedním z nejvýznamnějších světových center produkce narkotik. Zdejší loňská sklizeň činila 2 700 tun opia (sklizeno zhruba na 195 000 hektarech plochy). Její větší část byla určena pro trhy ve Spojených státech, v Austrálii a v Evropě.

Producentké země

Myanmar (Barma)

Situace v regionu

Podle odhadů amerických protinarkotických expertů pochází z barského sektoru 50–60 % exportovaných opiátů, jež jsou produkovány ve „Zlatém trojúhelníku“. V posledních pěti letech, kdy zde došlo k zdvojnásobení roční produkce, se s menšími výkyvy jedná o množství zhruba 2 tisíc tun opia. Oficiálně je v Barmě kolem 40 000 narkomanů, neoficiální odhady se pohybují kolem 160 tisíc.

Historie problému

V důsledku autoritativní národnostní politiky barské vlády vůči národnostním menšinám, tvořícím 30 % obyvatelstva země, v Barmě v roce 1949 vypuklo povstání etnické skupiny Karenů, k nimž se postupně přidali i Šanové, Kajahové, Kačjinové, Monové, Lahuové, Waové a další. Toto povstání se barské vládě dodnes nepodařilo potlačit. Prostředky pro dlouhodobé vedení boje získávají povstalci především z podlouného obchodu s týkovým dřevem, s nerostnými surovinami, s nefritem, se starožitnostmi a především s opiem. K otázce narkotik přistupují jednotlivé organizace různě. Některé z nich se do obchodu s drogami aktivně zapojily, jiné – jako například Karenové – trestají tuto činnost smrtí. Všechny organizace však vybírají poplatky za narkotika přepravovaná přes jejich území.

Složitá vojensko-politické situace využívá i několik skupin, věnujících se především obchodu s narkotiky. Nejvýznamnější z nich je tzv. Šanská sjednocená armáda, vedená čínsko-šanským míšencem Šan Sí-fuem (známější pod přezdívkou Kchun Sa). Jejím dlouholetým konkurentem jsou zbytky 93. divize čínského Kuomintangu, které uprchly do severní Barmy po vítězství komunistů v Číně v roce 1949. Podle údajů DEA (americká agentura pro potírání drog) ještě počátkem 90. let kontroloval Kchun Sa 70 % produkce heroinu ve „Zlatém trojúhelníku“. V současnosti však ztrácí své výsadní postavení v kon-

kurenčním boji s novou generací obchodníků s narkotiky, kterým se podařilo ovládnout strategicky významnou oblast Kokangu, ležící v sousedství čínské provincie Jün-nan. Tuto situaci způsobily zejména dvě politické události – brutální potlačení prodemokratického povstání barmskou vojenskou juntou v roce 1988 a vzpoura v řadách nejsilnější povstalecké skupiny v zemi – Komunistické strany Barmy (KSB) – v roce 1989.

Když se 18. září 1988, po týdnech protivládních demonstrací, podařilo armádě znovu získat kontrolu ve státě, odešlo na 8 tisíc odpůrců režimu na povstalecká území. Hrozilo nebezpečí, že se prodemokratická opozice spojí s povstalci a zahájí koordinovaný odboj. Pro rangúnskou vládu se stalo životně důležitým problémem neutralizovat i za cenu výrazných ústupků tolik povstalců, kolik jen bude možné – zejména pak KSB. K tomu jí výrazně napomohl i rozkol uvnitř této organizace, který v březnu až dubnu 1989 vyústil ve svržení jejího maoistického vedení, v rozdělení vojenských jednotek KSB (10–12 tisíc mužů) do čtyř skupin zformovaných na etnickém principu a v přerušení kontaktů s Čínou, respektive v zahájení blokády ze strany čínských úřadů. Rangúnské vládě se pak poměrně snadno podařilo dohodnout se s postkomunistickými frakcemi na příměří. Povstalci si na základě dohod mohli ponechat zbraně a udrželi si i kontrolu nad svými územími. Tento úspěšný postup se stal modelem pro dohody vlády i s dalšími organizacemi odporu.

V září 1989 uzavřel Rangún příměří s Armádou šanského státu, počátkem roku 1991 s Pa-Oskou národní armádou, s Osvobozenou armádou palaungského státu a se 4. brigádou Armády kačjinské nezávislosti. S jedinou výjimkou Pa-O, kteří žijí v horách v okolí Taundí (jižní oblasti šanského státu), se všechny tyto původně povstalecké armády začaly ve zvýšené míře angažovat v nezákonném obchodě s vzácným dřevem, s drahými kameny a především s narkotiky. Jenom na komunistickém území zahájilo v následujícím roce činnost okolo 20 nových laboratoří na rafinaci opia v heroin.

V únoru 1990 vláda vyhlásila čtyřměsíční „daňovou amnestii“, která umožňovala podnikatelům přiznat své zisky a zaplatit 25% daň bez toho, že by museli prokázat zákonnost svého podnikání. Je nemožné odhadnout částku, pocházející z obchodu s narkotiky, která byla během amnestie „proprána“, ale celkově tak bylo legalizováno na 9 miliard kyatů (960 milionů amerických dolarů podle oficiálního kurzu, anebo reálnějších 66 milionů dolarů podle kurzu na černém trhu). Řada obchodníků s narkotiky při té příležitosti vystoupila z illegality a stala se „soukromými podnikateli“. Podle zatím neověřených informací někteří z nich – například Lin Ming-sien a Čang Č'-ming (předáci drogového syndikátu, operujícího zejména na východě šanského státu) či Luo Sin-chan – mají úzké kontakty s představiteli rangúnské vlády.

Problematická zůstává role Kchun Saa, jehož reformovaná soukromá Armáda Mong Thai (asi 8 tisíc mužů) stále kontroлуje velkou část thajsko-barmské hranice. Poslední zprávy z června a července loňského roku hovoří o krvavých střetech mezi konkurenčními organizacemi na tomto území.

Protinarkotické programy OSN, které byly iniciovány pod záštitou barmské vlády v Kokangu, v pohoří Wa a na postkomunistickém povstaleckém území, se ukázaly jako neefektivní a navíc nákladné. Jediným skutečně funkčním programem v roce 1992 paradoxně byla eradikační kampaň, kterou na svém území zahájili povstalečtí Kačjinové. Podle informací expertů OSN, s nimiž jsem hovořil v thajské Čijangmaji, se však po uzavření příměří mezi Kačjiny a barmskou vládou v dubnu 1993 i zde řada místních velitelů začíná ve zvýšené míře orientovat na nelegální obchod s narkotiky.

Předpokládaný vývoj

Ve vztahu Barmy k otázce narkotik můžeme sledovat výraznou ambivalenci. Na jedné straně se její současné vedení snaží překonat mezinárodní izolaci, v níž se ocitlo po krvavém potlačení prodemokratických demonstrací v Rangúnu před pěti lety. Potřebuje získat zahraniční investice pro svou ekonomiku, rozvrácenou budováním „barmské cesty k socializmu“. Je rovněž znepokojeno nárůstem narkomanie v zemi. Na druhé straně ovšem chce

řešit problém etnických menšin, respektive ukončit jejich ozbrojený boj. V souvislosti s těmito skutečnostmi je nutné chápat její současnou strategii ve vztahu k nezákonné produkci narkotik a k jejich obchodu.

V roce 1991 rangúnská vláda veřejně vyhlásila svůj program boje proti zneužívání drog a oficiálně se připojila ke konvenci OSN z roku 1988. Vyjádřila rovněž ochotu umožnit zahraničním expertním skupinám práci v oblastech produkce opia, včetně leteckého a satelitního průzkumu. Veřejně začala pálit zabavené drogy. V lednu 1993 vládnoucí vojenská junta přijala nový protidrogový zákon, umožňující udělovat vyšší tresty. Nezákonná výroba, prodej, dovoz či vývoz omamných látek může být potrestán až trestem smrti, přičemž nejnižším postihem je odnětí svobody v délce 15 let. V červnu téhož roku podepsala barmská vláda v Rangúnu pod záštitou OSN dohodu s Thajskem a s Čínou o spolupráci v boji proti pašerákům drog, proti šíření chemikálií používaných při výrobě narkotik a proti pěstování opiového máku.

Problematické ovšem zůstává uvádění těchto opatření do praxe. Za současné situace mohou být totiž prosazována pouze na vládou kontrolovaných územích, která „de facto“ nejsou hlavními producentskými centry narkotik. V případě, že by se je Rangún pokusil energičtěji praktikovat na povstaleckých územích, hrozí opětovné vypuknutí konfliktů, což pro barmskou vojenskou juntou znamená podstatně větší nebezpečí, než je nezákonná produkce narkotik a jejich obchod. Navíc protinarkotičtí experti stále častěji upozorňují na nebezpečí růstu úlohy peněz pocházejících z obchodu s drogami v barmské ekonomice. V barmské části „Zlatého trojúhelníku“ proto bylo v loňském roce a s velkou pravděpodobností bude i v příštích letech nadále nezákonně produkováno minimálně 100 tun heroínu, určeného na export. Lokální zájmy však budou v Barmě i nadále dominovat.

Laos

Situace v regionu

Podle údajů Státního departmentu USA koncem 80. let laoská produkce pokrývala 10 % potřeb světového nezákonného trhu s opiáty. Již od 60. let se zde roční výnos pohybuje mezi 100–200 tunami opia ročně. Sklizeň opia za období 1992–1993 činila podle odhadů OSN 125–130 tun, vyprodukovaných na 19 190 hektarech osevnicích ploch. Značně je zde rozšířeno i pěstování marihuany. V producentských oblastech severního Laosu je na opiu závislých 42 000 lidí. Celkový počet narkomanů v zemi není znám, jedná se pravděpodobně o 50–60 tisíc lidí.

Historie problému

Znalost pěstování opiového máku s sebou do Laosu přinesli příslušníci horských etnik, která do Laosu migrovala z jižní Číny zejména počátkem 19. století. Během francouzského koloniálního období zde byla produkce opia na základě tzv. Régie d'opium podřízena kontrole francouzské koloniální správy. Na přelomu 19. a 20. století výtěžky z prodeje narkotik představovaly 25–50 % veškerých francouzských příjmů v Indočíně. Horalé v laoské provincii Xiengkhuang získali v té době výsadní právo na pěstování opiového máku. Po zrušení Régie d'opium a po odchodu Francouzů v roce 1954 produkce opia v Laosu nadále rostla. Během konfliktu v Indočíně totiž různé frakce využívaly obchodu s narkotiky ke krytí svých válečných výdajů a k zajišťování loajality příslušníků národnostních menšin.

Dne 10. srpna 1971 schválila Královská laoská vláda zákon zakazující produkci, užívání a prodej opia, morfia a heroínu v zemi – s výjimkou příslušníků horských etnik, kterým bylo povoleno pěstovat opiový mák pro vlastní potřebu.

Po nástupu levice k moci (1974) se Laoská lidově demokratická republika (LLDR) přihlásila ke konvenci OSN z roku 1961. Fakticky zde ale nikdy nebyly přijaty zákony, které by produkci opia formálně zakazovaly. Ještě v roce 1988 oficiální vládní zdroje tvrdily, že drogy nejsou laoským problémem. Ten podle jejich názoru spočíval v požadavcích „dekadentní“ západní společnosti.

Již v první polovině téhož roku se však Laos obrátil na OSN s žádostí o finanční podporu programu v oblasti Phalaveku, ležícího severně od Vientiane, zaměřeného na nahrazení opiového máku jinými plodinami. Nadace UNDCP (United Nations Drug Control Programme) poskytla Laosu částku 5,9 milionu dolarů na období 1989–1994. V listopadu 1988 se laoská delegace poprvé od vzniku LLDR zúčastnila regionálního protinarkotického semináře. Za podpory USA byl v roce 1990 zahájen rozvojový šestiletý program v provincii Huaphán. Americká podpora činí 8,7 milionu dolarů. Zatím nejnovější je šestiletý protinarkotický projekt v provincii Xiengkhuang, sponzorovaný UNDCP (6 milionů dolarů) a IFAD (International Fund for Agricultural Development – 5,3 milionu dolarů). Stejně jako v případě Phalaveku je hlavním záměrem projektů v Huaphánu a Xienkhuangu výstavba komunikací, škol, zdravotnických zařízení a postupné nahrazení pěstování opiového máku jinými plodinami. Stále jasněji se totiž ukazuje, že řešení problému produkce drog je úzce propojeno s řešením hospodářských a sociálních problémů země.

Předpokládaný vývoj

V mnoha ohledech je situace v Laosu podobná situaci v sousední Barmě. I zde vláda kolísá mezi tlakem vyvíjeným na ni ze strany mezinárodního společenství a snahou řešit domácí problémy. Již od války v Indočíně operuje v severním Laosu řada povstaleckých skupin. Aktivní jsou zejména v okolí Long Tiengu, Phu Bia a Sala Phu Khunu. V případě, že by vláda vyvíjela příliš silný tlak na horaly, pro něž je často opium hlavním zdrojem příjmů, a neposkytla jim alternativní zdroje obživy, hrozí nebezpečí, že se horalé připojí k opozičnímu hnutí. Zejména v severovýchodním Laosu proto vláda produkci a prodej opia i nadále toleruje. Opium a heroin je rovněž snadné získat i přímo ve Vientiane. V důsledku toho se sem v poslední době stahují narkomané ze sousedního Thajska.

Jako zatím nejnáchodnější řešení se zdá zavádění rozvojových programů. Úspěšnost tohoto postupu prokázal zejména projekt v Phalaveku. Celkově však mají programy zatím spíše omezený experimentální charakter, respektive neovlivňují produkci drog v širším měřítku. Řešení problému drog v Laosu má dlouhodobý charakter.

Problematiká je v tomto ohledu role Společnosti pro rozvoj horských oblastí, řízené laoskou armádou, protože řada jejích členů je podle informačních zdrojů z Vientiane do nezákonného obchodu s narkotiky zapojena.

Thajsko

Situace v regionu

Thajsko ve stále větší míře plní úlohu spíše tranzitní než producentké země „Zlatého trojúhelníku“. Odhady produkce narkotik v posledních deseti letech se pohybují mezi 15–40 tunami opia ročně. Pro rok 1992 oficiální thajské vládní zdroje udávají 10 tun opia. V zemi je kolem 400 000 narkomanů, užívajících opiáty intravenózně. Znepokojujícím trendem posledních let je šíření AIDS spojené s injekcemi drog a nárůst ilegální spotřeby stimulantů, zejména metamfetaminu.

Historie problému

Problém zneužívání narkotik v Thajsku je spojen s čínskou migrací do země v průběhu 19. století. Až do konce 2. světové války zde však drogy nebyly ve větší míře produkovány. Na obchod s opiem byl uvalen státní monopol (1811). Koncem 50. let zahájily vlády Turecka a Íránu energický boj proti pěstování máku a proti obchodu s opiem, v Libanonu docházelo k stále ostřejším konfliktům mezi příslušníky etnicko-náboženských skupin, a proto význam Blízkého východu postupně klesal. I nově ustanovená komunistická vláda Číny odmítla v otázce drog jakýkoli kompromis. Z tohoto důvodu početné kmeny Akhaů, Lisuů a Jaů, pěstující opiový mák, opustily Čínu a přes Barmu se dostaly na thajské území. Do Thajska přešel z Laosu také významný kontingent Hmongů.

V roce 1947 thajská vláda vydala edikt, kterým legalizovala pěstování opiového máku na severu země. V obchodě s narkotiky se angažovali členové bývalých jednotek čínského Kuomintangu. V polovině 50. let byly největším syndikátem, jenž se zabýval obchodem s opiem, Národní policejní síly, podléhající thajskému ministerskému předsedovi, generálu Phao Srijanondovi. Objem produkce narkotik a jejich obchodu zde proto rostl i poté, když v roce 1959 vláda maršála Sarita přijala zákon zakazující produkci narkotik a obchod s nimi.

Především ve snaze zabránit pronikání komunistických myšlenek ze sousední Indočíny do prostředí etnických menšin vytvořila thajská vláda za pomoci USA v polovině 70. let tzv. Hraniční strážní policii. Jde o rozvětvený vojensko-politický orgán, plnící různorodé úkoly spojené se sociálně-ekonomickým rozvojem a s konsolidací národnostních menšin. Do jejího resortu spadá i boj proti produkci narkotik a proti nezákonnému obchodu s nimi v severních oblastech země. Ve spolupráci s OSN a pod patronací thajského krále byl zahájen program zaměřený na nahrazení pěstování opiového máku jako hlavního zdroje příjmu horalů jinými plodinami.

Vlivem rozsáhlých eradikačních kampaní domácí produkce narkotik pozvolna klesá. Avšak především díky svému rozvinutému systému komunikací Thajsko zůstává i nadále významnou tranzitní zemí. Zpráva Institutu pro výzkum rozvoje Thajska (TDRI) odhaduje, že zisky z nelegálního obchodu s drogami, jež pocházejí, anebo jsou transportovány přes thajské území, dosahují téměř 100 miliard bátů (3,9 miliardy amerických dolarů) ročně (v letech 1989–1990 tato částka činila 17 % zisků z thajského exportu).

Předpokládaný vývoj

Význam Thajska jako producentské země narkotik bude v příštích letech i nadále klesat, i když tento pokles nemusí být trvalý. Novým znepokojujícím jevem je nárůst heroinomanie v menšinových oblastech, který je nejen důsledkem stresů vznikajících z prudkých sociálních a kulturních změn, jimž jsou příslušníci horských etnik vystavováni, ale je také důsledkem zvyšujícího se počtu heroinových rafinerií vznikajících při hranicích s Barmou, respektive je důsledkem zvýšené dostupnosti heroinu v horalském prostředí. Tuto drogu vesničané zpravidla získávají výměnou za surové opium. Jejich motivace k pěstování opiového máku tak opět stoupá. Je otázkou, zda se tento trend podaří thajským úřadům zastavit.

V současné době je v Thajsku vyráběno a ilegálně exportováno i značné množství benzodiazepinů.

V září 1991 thajská vláda přijala nový zákon, umožňující bezpečnostním orgánům konfiskovat aktiva pocházející z obchodu s drogami. Zákon definuje financování, transport a další formy pomoci obchodníkům s narkotiky jako kriminální čin a tvrdě postihuje i korupci s tím, že státní úředníci mohou být za zneužití pravomocí postíženi až trojnásobnými tresty.

Thajsko s jeho rozvinutým systémem komunikací zůstane však i v budoucích letech jednou z hlavních tras, po níž putují drogy, zejména heroin a cannabis, z východní a jiho-východní Asie na ilegální trhy celého světa.

Tranzitní země

Pod označením tranzitní země „Zlatého trojúhelníku“ zahrnují státy, které leží v sousedství centrálních producentských oblastí a drogy jsou přes ně dopravovány pozemními, mořskými anebo leteckými cestami do ostatních částí světa. Jedná se především o Čínu, Vietnam, Kambodžu, Malajsii, Hongkong, indické státy Manipúr a Nagaland. (V posledních třech letech v tomto ohledu ve vztahu k Evropě rychle vzrůstá i úloha zemí bývalého Sovětského svazu a také některých afrických států.)

Termín tranzitní země není zcela přesný, protože státy jako Čína, Vietnam a také Manipúr a Nagaland rovněž nezákonně produkují narkotika. Celkově však tato produkce nepřes-

sahuje 20 % celkového objemu drog přicházejících z jihovýchodní Asie na světové trhy. V úloze jednotlivých tranzitních států v nezákonném obchodě s narkotiky dochází k výrazným změnám.

Čína

Situace v regionu

Přes čínské území je v současné době přepravováno zhruba 30 % narkotik z barmské části „Zlatého trojúhelníku“, směřujících do Spojených států a Evropy. Oficiální zdroje udávají, že v zemi je 148 500 narkomanů, neoficiální odhady se pohybují okolo 300 tisíc.

Historie problému

Vznik problému zneužívání narkotik je v Číně spojen s pronikáním britské Východoindické společnosti do země a s dovozem opia z Indie v 19. století. Tento dovoz se stal předmětem tzv. „opiových válek“ (1839–1842, 1856–1858), které skončily porážkou Číny. Na základě mírových smluv zde byl obchod s opiem na 50 let legalizován. Ve snaze o snížení cen narkotik začali Číňané v 60. letech s vlastní produkcí zejména v horských provinciích S'-čchuan a Jün-nan.

Počátkem 20. století propadlo narkotikům v Číně již 15 milionů lidí. I po ukončení dovozu opia Brity do Číny a přes pokusy čínských úřadů zůstávaly drogy v zemi až do 50. let vážným sociálním problémem. Situaci změnil až nástup komunistů k moci v roce 1949. Těm se podařilo za pomoci tvrdých opatření zneužívání narkotik – alespoň podle oficiálních statistik – minimalizovat.

Situace se změnila v 80. letech, a to v souvislosti s novou hospodářskou politikou pekingské vlády a s otevíráním země světu. Počet případů narkomanie a pašování narkotik začal prudce stoupat. V roce 1990 vláda ustanovila Národní komisi pro kontrolu narkotik. V prosinci 1990 Národní lidové shromáždění přijalo protidrogový zákon, na jehož základě každý, kdo byl zadržen při pašování 1 kg surového opia, nebo 50 g heroinu, podléhá trestu minimálně 15 let odnětí svobody (maximálním trestem je trest smrti). Následujícího roku Čína oficiálně vyhlásila „lidovou válku drogám“. Došlo zde k zintenzivnění jak léčebných, tak represivních protinarkotických aktivit. Ještě v roce 1991 čínské bezpečnostní orgány zadržely přes 18 000 obchodníků s drogami (z toho 829 cizinců), téměř dvě tuny heroinu a 2,8 tuny ostatních drog. V roce 1992 to pak bylo 29 tisíc osob zatčených v souvislosti s pašováním narkotik, 4,5 tuny heroinu, 2,6 tuny opia a 1 tuna marihuany. Před soud zde bylo ve stejném roce v souvislosti s drogami postaveno přes 7 000 osob, z toho 1 354 jich bylo buď odsouzeno na doživotí, nebo popraveno.

Koncem srpna 1992 byla v jižní Číně zahájena za podpory tanků a těžké techniky velká vojenská operace, namířená proti obchodu s narkotiky, který zde ovládají Jün-nanské muslimské komunity. Výsledkem akce bylo 854 zatčených.

Předpokládaný vývoj

Čínská vláda se rozhodla řešit drogový problém restriktivní cestou. Vychází přitom ze zkušeností, získaných v 50. letech. Je ovšem problematické, zda mohou tyto postupy fungovat za současné politické situace, kdy se země snaží otevírat světu a navazovat těsnější hospodářské vztahy se svými sousedy. I přes léta oficiální blokády vždy v čínských pohraničních oblastech s Barmou, s Laosem a s Vietnamem pulzoval čilý obchod. Zboží čínského původu dnes dominuje na trzích v severovýchodní Barmě, v severním Laosu a v severním Vietnamu.

Laoští obchodníci přecházejí do jižní Číny pouze na základě povolení poskytovaného provinčními úřady a platí to i naopak. Situace se ještě zlepší po ukončení výstavby silnice v laoské provincii Phongsáí, jež je zde budována za pomoci EU. Přes hraniční přechod v severovietnamském Lao Cai mohou domorodci přejít do Číny za úplatek, který není

vyšší než cena lístku do kina. Pašování zboží z Číny a do Číny je zde běžné. Nejvážnější je situace při hranicích s Barmou. I zde funguje malý pohraniční styk. V posledních pěti letech barmští producenti narkotik vytvořili přes hranici do Číny řadu nových pašeráckých cest. Rozsáhlé kontakty na čínské straně mají zejména příslušníci oddílů bývalé KSB.

Aktivita spojené s pašováním drog se rozšířily z pohraničních provincií Jun-nan, Kuang-tung a Kuang-si do více než 700 správních okresů v deseti provinciích a autonomních oblastech, včetně Šan-si a Vnitřního Mongolska. I přes moment překvapení úspěšnost zadržení pašeráků v roce 1991 představovala podle hrubých odhadů pouze 5–10 % z celkového objemu narkotik pašovaných z Barmy přes čínské území a 15 % v následujícím roce. Vzhledem k objemu pašovaných drog je opodstatněné se domnívat, že zapojení čínských provinčních orgánů do tohoto obchodu bude podstatně větší, než je Čína ochotná přiznat.

Zlepšení situace by mělo přinést nové nařízení, které umožňuje, aby ten, kdo poskytne bezpečnostním orgánům informace o případech pašování, získal odměnu v hodnotě až desetiny ceny pašovaného zboží (výše odměny má však hranici, a to 100 000 juanů, tj. přes 17 300 dolarů, což je částka, kterou si někteří Číňané nevydělavají za celý život).

Zásilky drog směřují přes čínské území do Hongkongu a ve stále vzrůstající míře i do Šanghaje, Pekingů a ostatních významných přístavů a center letecké i železniční přepravy. Klíčovými postavami v obchodě s narkotiky jsou etničtí Číňané z Barmy, Thajska, Hongkongu a Severní Ameriky, třebaže zaangażovanost skupin přímo z Číny stoupá. Číňané, prodávající narkotika importovaná z jihovýchodní Asie, nyní dominují na ilegálních heroinových trzích v USA a významnou roli hrají i v západní Evropě.

Úspěch v boji proti zneužívání narkotik spočívá v ohotě Číny kooperovat s mezinárodními protinarkotickými centry. Tato spolupráce je však – i přes některé náznaky dobré vůle z poslední doby – zatím slabá. Čína oficiálně prohlásila, že je ochotná spolupracovat s každou zemí proti pašování narkotik, ale považuje za porušování mezinárodního práva, aby cizí protidrogová agenti působili na území jiného státu.

Obecně lze říci, že drobní pěstitelé a obchodníci v producentských oblastech severního Laosu a východní Barmy dávají v současné době přednost prodeji drog na jih, kde jsou ceny vyšší a postihy mírnější. To však neplatí pro velké syndikáty, které mají mezinárodní kontakty a jsou schopné si zajistit bezpečnou přepravu i velkých zásilek. V tomto případě zdrženlivý postoj Číny znesnadňuje operace, přesahující hranice více států.

Vietnam

Situace v regionu

Zhruba 1 000 hektarů zdejší půdy je využíváno pro pěstování opiového máku. Množství opia určeného pro export není známé. Vzhledem k rozloze osetých ploch je možné předpokládat, že se Vietnam objemem produkce ocitá, anebo v nejbližší době ocitne na třetím místě za Barmou a Laosem. Podle oficiálních údajů je zde 50–80 tisíc narkomanů, neoficiální odhady hovoří o 300 tisících. Produkce i spotřeba narkotik ve VSR má v posledních letech vzrůstající tendenci.

Historie problému

Zneužívání drog do Vietnamu přinesli čínští přistěhovatelci. Během francouzské koloniální nadvlády se i Vietnam stal součástí Régie d'opium. Francouzi se zde soustředili na produkci opia zejména v severozápadním Vietnamu, obývaném horskými etniky. Produkce v těchto regionech byla vysoká i během konfliktu v Indočíně. Po vyhlášení VDR zahájila hanojská vláda rozsáhlou protidrogovou kampaň, během níž se jí podařilo výrazně snížit počet narkomanů v zemi a také omezit produkci opia. Po obsazení jižního Vietnamu a po vzniku VSR se protidrogová opatření rozšířila i na jih, kde byl drogovým problémem silně zasažen zejména Saigon.

Již od poloviny 80. let však ve Vietnamu můžeme pozorovat opětovný nárůst zneužívání drog a obchodu s narkotiky. Roste především úloha VSR jako tranzitního území.

Oficiální hanojský deník Nhan Dan 29. dubna 1993 napsal, že vedle opia produkovaného na severozápadě země jsou sem „tuny drog podloudně dopravovány z Laosu“, což vyvolává „velice vážnou situaci“. Dodávky směřují zejména do přístavu Danang a na letiště Tan Son Nhut v Ho Či Minově Městě.

V prosinci 1991 navštívila Vietnam protinarkotická mise OSN. Její členové doporučili, aby byl vypracován souhrnný program pro boj s drogami. Vietnamská vláda na základě tohoto doporučení jmenovala mezirezortní komisi pověřenou tímto úkolem. Návrh programu byl s technickou pomocí UNDCP dokončen počátkem roku 1993. V únoru 1993 vláda VSR přijala usnesení o zintenzivnění kampaně proti narkomanii v rámci deseti prioritních úkolů, vytyčených pro rok 1993. Vietnamské celní a policejní orgány projevují ochotu ke spolupráci s protinarkotickými orgány ostatních zemí i s mezinárodními institucemi. Jejich technické vybavení je však zatím nedostatečné. Vietnam není signatářem protidrogové konvence OSN z roku 1988.

Předpokládaný vývoj

Ve Vietnamu se během jeho historického vývoje vytvořila podobná subkultura jako v Číně, poznamenaná dlouhou tradicí zneužívání drog a organizovaného zločinu. V současné době vláda VSR provádí významné změny v hospodářském systému země. Tyto změny budou mít pravděpodobně významný vliv na domácí produkci narkotik, na nárůst narkomanie a na nezákonný obchod s drogami. Ve svém důsledku vyúsťují ve zvýšený pohyb lidí a zboží uvnitř země i mimo ni. Vzhledem k územní blízkosti s hlavními producentskými oblastmi „Zlatého trojúhelníku“ a k geografické i kulturní podobnosti místních podmínek se zeměmi celého subregionu se VSR v budoucích letech stane ve zvýšené míře cílem obchodníků s narkotiky jako zdroj drog, tranzitní země i potenciální odbytiště. Vzroste i problém organizované zločinnosti, a to i zločinnosti „exportované do zahraničí“. Vietnamské gangy, složené převážně z emigrantů do USA po roce 1975, dnes kontroly obchod s drogami v řadě severoamerických měst.

Kambodža

Novým fenoménem v nezákonném obchodě s drogami v jihovýchodní Asii je narůstající využívání kambodžského území jako tranzitní trasy. Volba Kambodže jako přepravního území není nijak překvapující. V hospodářsky i sociálně silně oťresané Kambodži narůstá korupce, její hranice jsou snadno průchodné a velká část jejího území nadále zůstává mimo vládní kontrolu. Až do září 1992 v zemi neexistoval jediný zákon, jenž by omezoval užívání a obchod s drogami. Poté UNTAC (United Nations Transitional Authority in Cambodia) prosadil poněkud vágní paragrafy, které klasifikují zneužívání narkotik v Kambodži jako nezákonné a podléhající trestnímu právu. Nicméně cannabis se nadále veřejně prodává na trzích v Phnompenhu a v kambodžských provinčních městech.

Dodávky drog směřují od kambodžsko-laoské a thajské hranice do Phnompenhu, do přístavního města Kompong Somu a zejména do Koh Kongu. Veřejnou správu v Koh Kongu dnes kontroly etničtí Thajové, kteří mají úzké kontakty s obchodníky a politiky v Thajsku, napojenými na mezinárodní narkotické syndikáty. Sisomphone a další střediska při hranici s Thajskem jsou centry polooficiálního podloudného obchodu. Platit za zboží je zde běžně možné ve třech měnách – v kambodžských kipech, v thajských bátech a v amerických dolarech.

Protinarkotičtí agenti rovněž poukazují na skutečnost, že kambodžské finanční instituce jsou velmi pravděpodobně značně využívány k „praní špinavých peněz“. Od roku 1992 zde bylo otevřeno více než 20 nových bank. Přitom v Kambodži neexistuje téměř žádná kontrola bankovních operací. Tento stav ještě velmi zkomplikovaly stamilionové převody, které se uskutečňují prostřednictvím phnompenhských bankovních center od zahájení mírové operace OSN.

Současná kambodžská vláda se zaměřuje na jiné problémy a otázku zneužívání drog považuje za okrajový problém. Podle amerických zdrojů je řada vládních vojáků a úředníků přímo zaangażována v obchodě s drogami.

Malajsie

Na základě Aktu o nebezpečných drogách z roku 1952 je v Malajsii obchod s drogami postihován až smrtí (jestliže byl obviněný zadržen s více než 15 g heroinu, či morfia, nebo 200 g cannabis). V roce 1983 vyhlásila vláda Malajsie drogy za primární problém národní bezpečnosti. Národnímu protinarkotickému výboru předsedá od roku 1986 sám premiér. Královská malajsijská policie vytvořila zvláštní vyšetřovací jednotku (Protidrogová vyšetřovací skupina) o zhruba 200 lidech. Jednotka působí v rámci Protinarkotické divize. Kromě toho byly posíleny celní orgány a Pohraniční protipašerácká jednotka.

V zemi pracuje řada rehabilitačních a detoxifikačních center. Je zde rozvinut rozsáhlý program prevence, protidrogoví aktivisté a důvěrníci pracují přímo ve školách, v továrnách apod. Malajsie spolupracuje s celou řadou zemí při výměně informací a technologií odhalování nelegálních drog. Vyvíjí také mezinárodní protidrogové aktivity v rámci zemí ASEAN, zejména spolupracuje se Singapurem. Existuje rovněž spolupráce s Thajskem, ovšem z politických důvodů není tak těsná jako se Singapurem. Např. na rozdíl od Singapuru nemá Malajsie s Thajskem propojenou informační počítačovou síť.

I přes tato opatření jsou v Malajsii drogy i nadále zneužívány (více než 60 000 narkomanů). Převládá heroin č. 3, dále cannabis a v menší míře morfin. Malajsie vzhledem ke své geografické poloze zůstává významnou tranzitní zemí pro heroin, pocházející z jihovýchodní Asie.

Singapur

Hlavní drogou, zneužívanou v Singapuru, je heroin. Intravenózní aplikace není častá, převažuje jeho inhalace („honění draka“). Podle singapurského protidrogového zákona může být vyneseno za obchod s více než 15 g heroinu, anebo 500 g cannabis trest smrti. Do února 1993 bylo v Singapuru za tyto delikty popraveno již 38 lidí a dalších 68 jich bylo odsouzeno.

Drogové rehabilitační centrum v Singapuru ročně registruje několik tisíc nových případů narkomanie. Protidrogová prevence je zde součástí výuky na základních a středních školách.

Singapur je významným dopravním a obchodním centrem asijského regionu. Sbíhá se sem i řada tras dopravy drog, směřujících do Austrálie, USA a Evropy.

Objevuje se stále větší množství dokladů, které dokazují, že se Singapur stal i významným centrem „praní špinavých peněz“. V současné době singapurská vláda projednává nový soubor opatření. V jeho rámci by měl být uveden do praxe tzv. Bankovní bezpečnostní akt, umožňující zmrazování a zabavování nezákonných zisků z obchodu s narkotiky. Významným pokrokem v boji proti drogám by mělo být i připojení se Singapuru ke konvenci OSN z roku 1988. Od poloviny roku 1992 singapurské celní orgány používají nový moderní systém pro detekci drog.

Hongkong a Macao

Situace v Hongkongu a v Macao se nadále zhoršuje po propuknutí tranzitního boomu v ČLR a také s přibližujícím se rokem 1997, kdy má být Hongkong na základě smlouvy s Velkou Británií, uzavřené na „devadesát devět let“, připojen k Číně. Na ostrově byla v poslední době zaznamenána celá řada případů organizované korupce celních a policejních orgánů, spojených s pašováním. V souvislosti s rostoucí emigrací obyvatel Hongkongu

dochází i k rozšiřování působnosti zločineckých syndikátů, Triád. Ty kromě pronikání do Evropy a USA vytvářejí svou síť i na území ČLR.

Hongkong a Macao zůstávají i nadále hlavními centry, přes něž putují drogy z ČLR do světa.

Tchaj-wan

V posledních dvou letech dochází na Tchaj-wanu k prudkému růstu narkomanie. Pouze heroinomanů je zde okolo 50 tisíc. Rozšířené je i zneužívání metamfetaminu. Tchaj-wan je dnes hlavním zdrojem této drogy pro nezákonné trhy v Hongkongu, v Japonsku, na Filipínách, v Korejské republice a na západním pobřeží Spojených států.

Největším dodavatelem opiátů do této země je Čína. Tento stav vedl k tomu, že v květnu 1993 po zadržení rekordní dodávky 336 kg heroinu, pocházejícího z čínské provincie Jün-nan, tchajwanská vláda oficiálně vyhlásila „válku drogám“. Do praxe jsou zaváděna nejen tvrdší celní a policejní opatření, ale je rozvíjena i prevence. Účinnější obraně proti přílivu drog do země však stojí v cestě skutečnost, že Čína a Tchaj-wan nedokázaly z politických důvodů doposud navázat spolupráci v oblasti boje proti drogám.

Znepokojující je i ochota tchajwanských bank provádět finanční operace bez prověřování zdrojů investic. To vytváří možnosti k „praní špinavých peněz“.

Bangladéš

V roce 1990 bylo v Bangladéši zastaveno doposud legální pěstování cannabis. Pěstování opiového máku nebylo v zemi zaznamenáno. Naproti tomu je však Bangladéš ve zvýšené míře využíván k nezákonnému tranzitu drog, pocházejících zejména z Barmy a ze severovýchodní Indie.

Podle prohlášení z konce roku 1992 bangladéšská vláda ukončuje projednávání dodatku k Aktu pro kontrolu narkotik z roku 1990, který umožňuje Bangladéši připojit se k protinarkotické konvenci OSN z roku 1988 a ke konvenci SAARC (South Asian Association for Regional Co-operation). Oba dokumenty zavazují své signatáře k zadržování aktiv pocházejících z nezákonného obchodu s narkotiky, ke kontrole dodávaného zboží, k vydávání zadržených obchodníků s drogami a k mezinárodní spolupráci.

V lednu 1993 byl v Bangladéši zahájen pětiletý pomocný program UNDCP, jenž zahrnuje projekty, zabývající se protidrogovou prevencí, právní asistencí, léčbou a rehabilitací narkomanů.

Indie

Jedním z hlavních problémů poslední doby je šíření intravenózního užívání heroinu v severovýchodní Indii, zejména ve státech Manipúr, Nagaland a v oblasti Mizoram. Tento problém s sebou přináší i lavinovitě šíření infekce HIV. Poslední studie prokázaly, že téměř 50 % heroinomanů ve státě Manipúr je HIV pozitivní.

V současné době v Indii legálně produkuje opiový mák 149 000 pěstitelů s licencí, a to na 14 200 hektarech osevni plochy. Nezákonná produkce opia je omezena pouze na několik odlehlých oblastí. Řada oficiálně zaregistrovaných pěstitelů však dodává opium do ilegálních kanálů.

Ačkoli byla produkce metaqualonu indickou vládou zakázána již v roce 1984, je v zemi i nadále vyráběn zejména v průmyslové oblasti v okolí Bombaje. Tato droga je exportována hlavně na africký kontinent.

Ve spolupráci s UNDCP indická vláda zahájila rozsáhlý mezirezortní program zaměřený na omezení zneužívání drog a obchodu s nimi. Počátkem roku 1993 zde byl rovněž s pomocí UNDCP odstartován projekt na zmapování drogové situace.

Navzdory zavedení zpřísněných protidrogových zákonů a zvýšené aktivitě indických bezpečnostních složek nezákonná rafinace opia na heroin a jeho pašování – zejména přes indicko-pákistánskou hranici – i nadále pokračují. Většina zásilek heroinu směřuje do Evropy.

Perspektivy drogového problému v jihovýchodní Asii

Na základě shromážděných dat je možné vyvodit následující závěry:

– *Protinarkotické programy OSN a ostatních organizací v tomto regionu mají zatím spíše experimentální charakter a lokální účinnost.*

– I přes dílčí úspěchy v boji proti zneužívání drog a obchodu s nimi *není možné očekávat, že se za současné situace bude produkce drog v regionu snižovat.* Hlavní producenti – Barma a Laos – jsou příliš zaměstnáni svými vnitropolitickými problémy, které jim znemožňují proti drogám energičtěji vystupovat. Thajský pokles produkce postupně nahrazují dodávky ze severního Vietnamu.

– *Positivním rysem je rostoucí ochota ke spolupráci mezi zeměmi tohoto regionu.*

Hlavní tranzitní směry

Vnitřní situace

Postupně dochází k *zvyšování prostupnosti jihovýchodní Asie*, a tím také k *usnadňování přepravy drog přes nová území.* Čína, Vietnam i Laos intenzivně budují své komunikační sítě. Z těchto důvodů je nutné v rámci zavádění bezpečnostních opatření počítat se vznikem *nových tras ilegální přepravy drog.* V současné době putují drogy zejména ve směrech:

– Kanton, Šanghaj, Peking, Macao, Hongkong, jihočínské přístavy, Tchaj-wan a Vladivostok,

– republiky bývalé sovětské Střední Asie sousedící s ČLR, Mongolsko (?),

– Hanoj, Danang, Ho Či Minovo Město (Vietnam),

– Phnompenh, Koh Kong, Kompong Som (Kambodža),

– Bangkok, Čonburi (Thajsko),

– Rangún (Barma),

– Penang, Kuala Lumpur (Malajsie),

– Singapur,

– Indii, Bangladéš.

Trasy ve směru na Evropu

Jihovýchodní Asie je nejvýznamnějším zdrojem drog pro Austrálii, z 15–30 % pokrývá nelegální trh s narkotiky ve Spojených státech a z velké části se podílí i na zásobování evropských trhů. Vzhledem k zaměření této studie se budu dále zabývat pouze trasami směřujícími do Evropy, zejména těmi, které se dotýkají středoevropského a východoevropského regionu (dále jen SVE).

V současné době je k transportu drog využíváno jak leteckých, tak i pozemních a námořních spojů. Časté je rovněž jejich kombinování (např. je droga přepravena pozemní cestou do třetí země, která má slabý celní systém, popřípadě nevzbuzuje takovou pozornost bezpečnostních orgánů v zemi určení, a odtud dále putuje letecky).

Letecká přeprava

Perspektivně *nelze vyloučit žádné z letišť v jihovýchodní Asii z možnosti, že je využíváno k přepravě narkotik.* Významnou úlohu sehrává *Hongkong, Singapur, Bangkok, Peking,* stoupá i význam *Ho Či Minova Města a Hanoje.* Mezi cílovými stanicemi dominují zápa-

doevropská velkoměsta. Rychle vzrůstá i úloha Moskvy, která se po rozpadu SSSR stala překladištěm drog, směřujících do Skandinávie a do západní Evropy.

Velké množství heroinu z jihovýchodní Asie do Evropy putuje přes africký kontinent. Na tuto trasu se specializují zejména kurýři pocházející ze západní Afriky. Úřady v Singapuru, v Malajsii a v Thajsku zaznamenaly celou řadu případů pašování prováděného zejména občany Nigérie. (Nigerijci se v Bangkoku soustřeďují poblíž turistického centra Khao San, kde je pro přepravu narkotik angažují jednotlivé pašerácké skupiny.) Nejvýznamnějšími tranzitními středisky na africkém kontinentě jsou Káhira, Lagos, Akra, Addis Abbeba a Nairobi.

Jak dokazují zadržení pašeráků z posledních let, po rozpadu komunistického bloku dopravci narkotik z jihovýchodní Asie často využívají země SVE k tranzitu na Západ. (V případě pouhého tranzitu, tj. jestliže kurýr neopustí odbavovací prostor, nemusí znovu projít celní kontrolou.) Letecké spoje z SVE nebudí takovou pozornost jako spoje z jihovýchodní Asie. Proto bývá přechod pro kurýra snazší. Jinou variantou je opuštění letadla v některé zemi SVE a pokračování pozemní trasou. Kurýr se tak vyhýbá obtížnému odbavování na letištích v západní Evropě, která jsou podstatně lépe vybavena protinarkotickými detekčními zařízeními i specializovaným personálem než letiště na východě.

Námořní a pozemní přeprava

K námořní přepravě drog jsou dnes využívány všechny hlavní lodní trasy z jihovýchodní Asie do Evropy. Vedle pašování na palubu lodí v přístavech je časté nalodování drog na oceánská plavidla mimo pohraniční vody jednotlivých států. Největší množství zásilek směřuje do Amsterdamu, do Hamburku, do Liverpoolu a do jiných evropských přístavů.

Pro SVE mají větší význam pozemní trasy. První z nich vede přes Indii do Pákistánu a dále do Turecka, kde se napojuje na tzv. balkánskou stezku, která ze 70–80 % zásobuje heroinové trhy v západní Evropě. Po zavedení tvrdých protidrogových opatření v Íránu směřuje část zásilek tzv. afghánskou stezkou rovněž na sever do zemí bývalého Sovětského svazu a odtud přes střední Evropu na Západ.

Do bývalého Sovětského svazu vedou i dvě další trasy – jedna přes hranice západní Číny do bývalých středoasijských republik SSSR a druhá přes mongolský Ulánbátar na západ. V tomto směru zatím došlo pouze k několika nepříliš významným odhalením zásilek drog. Železnici z Pekingu do Ulánbátaru ovšem ovládá čínsko-mongolská mafie, která úzce spolupracuje s polskými překupníky. Je pravděpodobné, že se jí daří drogy přepravovat bez toho, že by vyvolávala nežádoucí pozornost policie a celních orgánů.

Situace v postkomunistické Evropě a možné dopady drogového „boomu“ v jihovýchodní Asii na střeoevropský region

Bývalé komunistické režimy v Evropě problém drog důkladně tabuizovaly. Díky tomu se zde nevytvořilo společenské vědomí tohoto problému ani způsoby, jak ho poznávat a zvládat. Pouze dvě země – Polsko a bývalá Jugoslávie – přistoupily v 80. letech k preventivním strategiím.

To však neznamená, že by zde drogový trh neexistoval. Byl ovšem omezen převážně na léky a jejich chemické úpravy, na těkavá rozpouštědla a na tvrdé drogy domácí proveniencce (v českém prostředí zejména pervitin a hydrocodon /„brown“/, které jsou co do účinku srovnatelné s klasickými tvrdými drogami – s heroinem a s kokainem).

Rozpad komunistického bloku poskytl zdejší drogové scéně zcela odlišné vnitřní i mezinárodní zarámování. Otevření hranic, liberalizace společnosti, snížení vnější sociální kontroly, změny hodnotového systému a transformace ekonomiky vytvářejí předpoklady pro to, aby se zde problém drog objevil v dosud nevídaném měřítku a závažnosti, tj. jako jakási „daň svobodě“ a fenomén společenského přechodu.

Koncepce a program protidrogové politiky schválené českou vládou konstatují v dosa-
vadních přístupech k problému drog mj. tyto hlavní problémy: nedostatek kvalifikovaných

odborníků, nedostatek koncepční, cílené a koordinované politiky, nedokonalost legislativy, malou informovanost, nerovnováhu mezi represivními a preventivně-terapeutickými přístupy. S obdobnými problémy se potýká celá SVE.

Pohyby na východoevropské drogové scéně dnes sledují stejné trendy jako nekomunistická Evropa v 70. a 80. letech. To znamená, že zde *dochází k prudkému vzrůstu nabídky i poptávky, k rozšiřování klasických tvrdých drog (heroin, kokain), k ohrožení nižších věkových kategorií, včetně školní mládeže, k působení mezinárodního organizovaného zločinu a k nárůstu dalších protispolečenských aktivit, jako je korupce, zastrasování veřejných činitelů, daňové úniky, „praní špinavých peněz“, násilná kriminalita, narušování hranic apod.*

V rovině vztahů SVE – jihovýchodní Asie zaznamenáváme v oblasti zneužívání a nelegálního obchodu s narkotiky již dnes celou řadu znepokojivých jevů, jejichž škála se během doby zřejmě ještě rozšíří:

1) Po prvotním okouzlení Západem dnes mnoho podnikatelů a firem z SVE hledá kontakty v rozvojových zemích, které jim v mnoha ohledech nabízejí daleko lepší obchodní možnosti. Jedním z nejperspektivnějších je region jihovýchodní Asie. Stejně tak firmy a banky z této oblasti mají zájem o spolupráci s postkomunistickou Evropou. Přitom řada z nich není ochotná a často ani schopná podat odpovídající reference o původu svých investic. *Při nedostatečích v legislativě zemí SVE se objevuje nebezpečí, že tyto země budou (pakliže již nejsou) zneužívány k finančním operacím souvisejícím s legalizací nezákonných zisků, a tedy i zisků z obchodu s narkotiky.*

2) Země SVE jsou v současné době cílem rozsáhlé čínské a vietnamské imigrace. Obdobné zkušenosti ze Spojených států a ze západní Evropy ukazují, že *s asijskými emigranty přicházejí do hostitelských zemí i skupiny organizovaného zločinu. Vedle jiných nezákonných aktivit se často zabývají i obchodem s narkotiky.*

3) V roce 1994 je ve světovém měřítku očekávána nadprodukce drog, což je příčinou zvýšené aktivity překupníků narkotik při vyhledávání nových trhů. V SVE se proto drogy prodávají za dumpingové ceny, tedy za ceny podstatně nižší než na Západě. Narkotické syndikáty přitom operují s ohledem na dlouhodobější perspektivy vývoje v regionu. Konkrétně v České republice dnes většímu rozšíření nezákonného obchodu s drogami nebrání ani tak aktivita bezpečnostních orgánů, jako nekonvertibilita koruny, která silně omezuje provádění finančních operací spojených s drogami v mezinárodním měřítku. Jestliže se vyplní prognózy, které předpokládají uvolnění kapitálových účtů a plnou konvertibilitu české koruny již v letech 1997–2000, situace se rychle změní. Společně se zvyšováním životní úrovně, respektive koupěschopnosti obyvatelstva, se ČR stane pro obchodníky s narkotiky atraktivní nejenom jako tranzitní území ve směru na Západ, ale i jako *odbytiště klasických drog, importovaných z hlavních producentských oblastí Blízkého a Středního východu, z Latinské Ameriky a z jihovýchodní Asie.*

4) *V nejbližších letech lze očekávat zvýšený pohyb drog přes SVE.* Tomuto stavu je nutné přizpůsobit protinarkotickou politiku České republiky, a to nejenom doma v oblasti prevence, léčby narkomanů a restrikcí, ale i v mezinárodním měřítku. Již dnes se projevuje *potřeba co nejrychleji stanovit stabilní formy spolupráce nejen s mezinárodními organizacemi (UNDCP, Radou Evropy /Group Pompidou/, Komisí ES, WHO, Interpolem, Radou pro celní spolupráci /CCC/, HONLEA aj.), ale také přímo se zainteresovanými zeměmi.* Když pomíneme zatím nedostatečné vybavení a personální obsazení českých protinarkotických orgánů, velice vážným problémem ve vztahu k producentským a hlavním tranzitním zemím drog z jihovýchodní Asie je *neexistence bilaterálních smluv, které by zajišťovaly výměnu informací a pružnou spolupráci v oblasti boje proti zneužívání a nezákonnému obchodu s narkotiky.*

Jihovýchodní Asie nebude v nejbližších letech hrát v oblasti drog v SVE tak významnou úlohu, jako Blízký a Střední východ anebo země bývalého Sovětského svazu. Je však nedílnou složkou protispolečenských procesů, které tento region ohrožují. Jestliže jim nebude věnována dostatečná pozornost, mohly by v budoucnu vyvolat celou řadu problémů.